

Helveneen vastaukset alla oleviin Tarkastuslautakunnan jatkokysymyksiin:

Helvene, jonka vuosittaisen kokoonpanon valitsee helsinkiläisten venekerhojen kommodorikokous, toimii venekerhojen edustajana Helsingin kaupungin suuntaan venekerhojen ja veneilijöiden yhteisissä asioissa.

Tarkastuslautakunnan arviointi: Merellinen Helsinki

Kysymys:

1. Onko yhteistyö kaupungin kanssa merellisissä asioissa vakiintunut? Millaisia yhteistyön muotoja on otettu käyttöön vuodesta 2017 lähtien?

Helveneen vastaus:

Helvene vastaa yllä olevaan kysymykseen ensiksi veneiden talvipaikkakysymyksen osalta ja sen jälkeen muiden yhteistoimintakysymysten osalta.

Edelleen ratkaisematta oleva veneiden talvipaikkakysymys:

Helsingin kaupungin uudistunut johtamisjärjestelmä otettiin käyttöön kesällä 2017. Uudessa johtamisjärjestelmässä perinteinen virastorakenne muutettiin toimialarakenteeksi ja virkamiesvalmistelua ja poliittista päätöksentekoa eriytettiin pormestarimallilla. Kaupunki on tavoitellut työ- ja johtamiskulttuurin muuttumista valmentavammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi.

Helvene toteaa, että tällä organisaatiouudistuksella oli huomattava merkitys veneilyä koskevien asioiden käytännön hoitamisessa. Uudistuksen ”sisäänajo” muuttamalla aiempia vakiintuneita ja toimivia yhteistyömuotoja johti useita toimialoja koskevien suurten hankkeiden lähes kokonaan pysähtymiseen. Aiemmin Liikuntavirasto ja Liikuntalautakunta käsittelivät ja päättivät kaupungin veneilyä ja venekerhoja koskevista asioista. Nykyorganisaatiossa erityisesti budjetointiin ja investointeihin liittyvät asiat eivät enää ole yhtä selkeästi hallinnoituja, vaan jakautuvat hallinnossa usealle toimialalle ilman selkeää koordinaatiovastuuta.

Esimerkkinä Helvene toteaa, että jo 2010-luvulla havaittu kehitys veneiden talvipaikkojen vähenemisenä johti siihen, että ylipormestari Jussi Pajusen toimeksiannosta asetettiin kaikkien kaupungin hallintokuntien edustajista koostuva toimikunta, joka teki asiassa raportin (Raportti ”Veneiden talvisäilytys Helsingissä”, Sarja B/53, Liikuntaviraston

julkaisusarja). Raportissa paitsi selvitettiin sen hetkinen paikkatilanne myös esitettiin ratkaisuvaihtoehdot ongelman hallitsemiseksi. Edelleen toimikunnan raportin linjauksista asianomaiset hallintokunnat antoivat kirjalliset lausuntonsa, jotka sisällytettiin raporttiin. Asian käsittely päättyi siihen, että raportti käsiteltiin Liikuntalautakunnassa, jossa sen linjaukset hyväksyttiin.

Edellä esitetty raportti, sisältäessään veneiden talvipaikkakysymyksen ratkaisuvaihtoehdot muodostaa Helveneen käsityksen mukaan selkeän perustan asiaa koskevalle toimeenpanoprosessille. Tällaista em. raporttiin perustuvaa kokonaisvaltaista toimeenpanohanketta kaupunki ei kuitenkaan ole käynnistänyt. Seurauksena on ollut se, että veneiden talvipaikkaa koskevia asioita on kaupungin hallinnossa käsitelty yksittäisinä ja toisiinsa nähden erillisinä asioina. Seurauksena olemme nykyisin asiassa tilanteessa, jossa hallinnossa on esillä muutamia hyvin harvoja uusia veneiden talvipaikkamahdollisuuksia, mutta mitään selkeää kokonaiskäsitystä yhtäältä jo poistuneiden ja poistuvien sekä toisaalta uusien tarpeiden asettamista paikkavaatimuksista kokonaismäärineen ja toimenpiteiden selkeine prosessikaavioineen kaupungin hallinnossa ei ole olemassa. Kun veneiden talvipaikkakysymyksen ratkaisussa joudutaan ottamaan huomioon budjetääriset perusteet sekä suunnittelun ja rakentamisen vaatima aika, asian ratkaiseminen tulee vaatimaan aina vuosia. Nyt toteutetut toimenpiteet paikkatarpeeseen nähden ovat täysin riittämättömät. Eli, jollei nyt viipymättä kaupunki ryhdy kokonaisvaltaisesti laatimaan veneiden talvipaikkaohjelmaa seuraaville vuosille, kaupunki joutuu jo muutaman vuoden kuluttua tiilanteeseen, jossa veneiden talvipaikkoja jää puuttumaan useita tuhansia. Veneiden talvipaikoissa on kyse veneilyyn liittyvästä välttämättömästä edellytyksestä, joka tulee olla kunnossa, jotta veneilyä ylipäättään voi harrastaa.

Tilanne veneiden talvipaikkakysymyksessä ei siis ole parantunut vuodesta 2017, päinvastoin. Muutamissa kaupungin puheenvuoroissa on nostettu esiin yhtenä ratkaisuna Helsingin merellinen strategia.

Kuten Helvene aiemmassa vastauksessaan jo totesi, strategia ei sisällä riittävää strategista linjausta asian toimeenpanolle. Mitään konkreettista veneilyä koskevia kehittämistoimia ei ole toteutettu nimenomaan tähän strategiaan perustuvina. Strategiassa oleva virke: ”Helsingin veneilyharrastajien palveluiden parantaminen, veneiden talvisäilytyspaikkojen riittävyys varmistaminen. toteutetaan vuosina 2019-2022.” ei sellaisenaan ole merkinnyt käytännön toimenpiteiden kannalta mitään. Voidaankin todeta, että tästä yksittäisestä maininnasta on jo vuosi 2019 ja melkein myös 2020 kulunut ilman,

että yhtäkään konkreettista hanketta veneiden talvipaikkakysymyksen ratkaisemiseksi strategian täytäntöönpanossa olisi käynnistetty ja toteutettu.

Helvene uudistaakin esityksensä siitä, että viipymättä ryhdyttäisiin seuraaviin toimenpiteisiin:

- Helsingin merellinen strategian toimeenpanoon asetetaan kaupungin asianomaisten toimialojen ja Helveneen edustajista kokoonpantu itsenäinen työryhmä, jonka työskentelyn pääpaino ovat paitsi veneiden talvipaikkakysymykset myös muut veneilyyn liittyvät asiat, ml. veneilystrategian laatiminen.
- Toinen vaihtoehto Helveneen käsityksen mukaan on kokonaan erillisen selvitysryhmän asettaminen tekemään esitys em. raportin ratkaisuvaihtoehtojen täytäntöönpanosta. Tämän työn tuloksena olisi hyvä myös laatia laaja-alainen veneilystrategia.

Muu venekerhojen ja veneilyä koskevien asioiden yhteistoiminta kaupungin kanssa:

Helveneen yhteistyö kaupungin kanssa venekerhoja koskevissa asioissa on ollut pitkäaikaista ja vakiintunutta sekä sen kautta on saavutettu yleisesti hyviä tuloksia.

Edellä viitatulla kaupungin organisaatiouudistuksella on ollut suuri käytännön vaikutus myös tämän muun yhteistoiminnan tuloksiin.

Nykyinen veneilyasioista vastaavalla Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on käytössään ylläpitoon ja huoltoon tarkoitettuja varoja, mutta vähänkään suuremmat investoinnit edellyttävät rahoituksellisissa kysymyksissä toimialan yhteistoimintaa kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Helveneen käsityksen mukaan hankkeen sisällöllinen strateginen ja myös käytännön tason määrittely sekä sen budjetäariset päätökset eivät voi olla tämänhetkiselällä tavalla hajautetut.

Myös Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan resursointi ei Helveneen käsityksen mukaan ole riittävällä tasolla. Seurauksena on varsin yleisesti pientenkin huolto- ja korjaushankkeiden viivästyminen, jopa vuosilla, sekä myös toimialalle jo myönnettyjen määrärahojen jääminen vuosittain käyttämättä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osalta Helvene nostaakin esiin kysymyksen siitä, onko järjestely, jonka mukaan toimiala huolehtii omalla henkilöstöllään tai alihankkijoineen pienistä huolto- ja korjaustoimista ylipäättään oikea. Olisiko nykyaikaisempaa ja tehokkaampaa se, että venekerhot voisivat havaitessaan huoltoon- ja korjaukseen liittyviä puutteita ilmoittaa asiasta Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan edustajalle ja yhdessä sopia

asian hoitamisesta jokin hyväksi havaitun yrityksen kautta. Näin toimialan resurssikapeikat eivät tarpeettomalla tavalla vaikeuttasi venekerhojen ja veneilyn toimintaa. Kaupunki ei siis olisi itse tekijä, vaan asioiden mahdollistaja. Tämäkin edellyttää lisäresursointia.

Edellä oleva kysymys liittyy siihen, ettei kaupungilla ole veneilystrategiaa. Kaupungilla ei siten nykyisin ole olemassa selkeitä ja kokonaisvaltaisia linjauksia siitä, miten kaupungin ja venekerhojen ja veneilyn toimijoiden yhteistoiminta käytännön toimien tasolla toteutuu. Yhteistoiminta Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa on suoraa ja joustavaa. Mutta tämän toimialan päätösvalta veneilyasioissa on hyvin rajallinen. Näin ollen toiminnasta puuttuu nykyisin kokonaisvaltainen johdonmukaisuus ja pitkäjännitteisyys. Nykyisin ohjaavina tekijöinä ovat lyhytjännitteiset kaupungin budjettipäätökset, joita on vaikea venekerhoissa yhtäältä ennakoita sekä toisaalta toteuttaa käytäntöön. Helveneren käsityksen mukaan Helsingin merellistä strategiaa ja sen toimeenpanoa ei siten voida pitää vastauksena kokonaisvaltaiselle toiminnalle eikä veneilystrategialle ja sen kautta tapahtuvalle kehitystyölle.

Kysymys:

- 2. Onko teille selvää, a) mikä taho kaupungilla vastaa merellisistä asioista kokonaisuutena ja b) mikä taho vastaa niistä merellisyyden osa-alueista, joiden kanssa olette olleet tekemisissä?**

Helveneren vastaus:

Vastaus tähän kysymykseen on aivan keskeinen kaupungin ja Helveneren yhteistoiminnassa. Helveneren käsityksen mukaan nykyisin ei ole olemassa kaupungin hallinto-organisaatiossa tahoja, joka vastaisi venekerhoja ja veneilyä koskevista asioista kokonaisuutena. Helsingin merellisessä strategiassa todetaan mm. ”Helsingin merellisyyden toteutuminen edellyttää ennen kaikkea parempaa kaupungin sisäistä koordinaatiota ja merellisen toiminnan johtamista, merellisen resurssin omistajuuden vahvistamista sekä yhteistyön parantamista saariston eri toimijoiden välillä.”

- a) *Venekerhojen toimintaan ja veneilyyn liittyvissä asioissa keskeinen yhteistoimintataho Helvenerelle on Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala. Toimialalta kuitenkin puuttuvat mahdollisuudet kehittää kokonaisvaltaisesti venekerhojen ja veneilyn toimintaa kuten edellä kysymyksen 1 kohdalla on jo todettu. Kun tähän liittyy sen, ettei nykyhallinnossa pidetä aiemmin käytettyjä laajojakin asioita selvittäviä erikseen perustettuja toimielimiä tarkoituksenmukaisina, asia yhä vain kärjistyy. Organisatorinen hajaannus johtaa Helveneren käsityksen mukaan siihen, etteivät asiat etene juohevasti, koska aina on löydettävissä joku prosessikokonaisuuteen liittyvä taho, joka ei ole omassa toiminnassaan samassa vaiheessa muiden toimijoiden kanssa.*

Ilman selkeästi koordinaatiovastuuta olevaa tahoja kulloinkin käsittelyssä oleva asia ei tule tehokkaasti hoidettua. Vastauksena Helvene toteaa, että venekerhojen ja veneilyn asioissa Liikuntaviraston ja Liikuntalautakunnan lakkauttaminen vaikutti heikentävästi asioiden toteutukseen.

- b) *Veneilyyn liittyvät kysymykset edellyttävät yhteistoimintaa myös muiden kaupungin toimialojen kanssa. Helveneellä on ollut tilaisuus neuvotella asioistaan pormestari Jan Vapaavuoren ja apulaispormestari Nasima Razmyarin kanssa.*

Kaupunkiympäristön toimiala on toinen keskeinen taho, jolla on huomattava merkitys veneilyn kehittämisessä. Toimiala huolehtii kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Tämä toimiala kuitenkin vastaa vain sille määritetyistä tehtävistä, jolloin kysymys kokonaisuusvastuusta jää epäselväksi.

Kysymys:

3. Miten yhteiset hankkeet ja kehitystyö kaupungin kanssa merellisissä asioissa ovat sujuneet?

Helveneren vastaus:

Helveneellä on suorat ja kitkattomat yhteydet kaupunkiin. Kuten edellä olevasta vastauksesta 2 käy ilmi asioiden sujumisessa on ollut haastetta kaupungin uuden organisaation käyttöön ottamisen seurauksena. Myös uudistukseen liittyvä veneilyasioiden kokonaisvaltaisesta koordinoinnista vastaavan tahon ja veneilystrategian puuttuminen eivät ole olleet helpottamassa yhteistoimintaa. Erityisesti veneiden talvipaikkakysymys on jäänyt vaille ratkaisuaan.

Kysymys:

4. Onko Merellisen Helsingin markkinointi aiempaa yhtenäisempää?

Helveneren vastaus:

Helsingin merellisen strategian toimeenpanoon liittyvä markkinointihanke vain sivuaa venekerhojen ja veneilyn toimintaa. Avautuvien saarten markkinoinnilla yleisön kuljetuskysymyksineen ja saarissa toimivien yrittäjien toimintaedellytysten linjauksineen ei ole ollut Helveneren tehtävien priorisoinnissa keskeistä osa-aluetta. Veneilijöille ei ole markkinointia kohdistettu.

Kysymys:

5. Onko kaupungin toiminnassa nähtävissä aiempaa kokonaisvaltaisempi saariston kehittämisote?

Helveneren vastaus:

Kuten edellisen kysymyksen vastauksesta käy ilmi, saariston kehittämisessä ei ole kosketeltu veneilijöiden mahdollisuuksia vierailta saarissa. Siten myöskin tähän kysymykseen on vaikea vastata, koska saariston käytön kehittäminen merellisen strategian linjausten osin ei ole priorisoinnissa venekerhojen toiminnan ydinkysymyksiä.

Kysymys:

6. Mitkä asiat toimivat hyvin merellisen Helsingin kumppaniyhteistyössä?

Helveneren vastaus:

Helsingin merellisen strategian laadintatyö käynnistyi aikanaan ilman venekerhojen ja veneilyn edustajan nimeämistä valmisteluryhmään. Vasta Helveneren tiedusteltua, strategian valmistumisen loppumetreillä, eikö Helsingin merelliseen strategiaan kuulu myös veneilyyn liittyvien seikkojen sisällyttäminen strategiaan, lisättiin strategiaan yhteensä kaksi (2) virkettä:

Vuosina 2019-2022 toteutetaan ”Helsingin veneilyharrastajien palveluiden parantaminen, veneiden talvisäilytyspaikkojen riittävyyden varmistaminen.” Tarkempi kuvaus asiakokonaisuudesta kuuluu: ” Vierassatamia ja vierasvenepaikkoja sekä vene- ja talvisäilytyspaikkoja on osoitettu riittävästi ja veneilijöiden kannalta sopivista sijainneista eli venepaikkojen alueellinen kysyntä ja tarjonta kohtaavat.”

Helveneren toteaa, että edellä oleva merellisen strategian laatimistyön käynnistäminen osoittaa, mikä merkitys venekerhoilla ja veneilijöillä on tässä strategiatyössä. Näin ollen ei olekaan kummasteltavaa, ettei merellisen strategian linjausten edellyttämää veneilyä koskevaa toimeenpanoa varten ole tehty tämän strategian perusteella mitään.

Kysymys:

7. Missä asioissa on vielä parannettavaa merellisessä kumppaniyhteistyössä?

Helveneren vastaus:

Helveneren on esittänyt edellä kohdassa 1, että Helsingin merellinen strategian toimeenpanoon asetetaan kaupungin asianomaisten toimialojen ja Helveneren edustajista kokoonpantu itsenäinen työryhmä, jonka työskentelyn pääpaino ovat paitsi veneiden talvipaikkakysymykset myös muut veneilyyn liittyvät asiat, ml. veneilystrategia.

Lopuksi Helvene haluaa tuoda esiin, että veneily on kymmenien tuhansien helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävä harrastus, urheilulaji ja liikkumismuoto samalla tavalla kuin pyöräily, jalkapallo, jääkiekko yms. Tämän takia veneilyharrastus tulee kaupungin suunnittelussa ja toiminnassa ottaa huomioon muiden harrastuslajien kanssa yhdenvertaisesti niin, että toimintamahdollisuudet ja -edellytykset ovat myös tulevaisuudessakin mahdollisia. Voidaan myös todeta, että veneilijät maksavat kaupungille saamastaan palvelusta lähes täysimääräisesti.

Helsingissä 9.11.2020

Helvene

Matti Piispanen

Jan Hörhammer